

Spodbujanje branja v praznični knjižnici

Encouraging Reading in a Festive Library

Irena Brilej

Izveček

Kljub široki paleti strokovnih in pedagoških dejavnosti današnje sodobne šolske knjižnice ostaja prioriteta knjižničarjeva skrb in odgovornost promocija branja. Šolska knjižnica je danes mnogo več kot le prostor za hranjenje knjižničnega gradiva. Je tudi prostor za raznoliko in učinkovito preživljanje prostega časa učencev in dijakov. Branje velja za najbolj učinkovito sredstvo za učenje in za orientacijo v življenju. V prispevku sta predstavljena praktična primera, kako lahko v šolski knjižnici z malo ustvarjalnosti dosežemo prijetno in praznično prednovoletno vzdušje ter tako posredno in nevsiljivo vabimo mladostnike k branju.

Ključne besede

šolska knjižnica, branje, spodbujanje branja, dijaki

UDK 027.8:028.5

Abstract

Despite the wide range of professional and pedagogical activities of the modern school library, reading promotion remains a librarian's priority care and responsibility. Nowadays, the school library is much more than just a place for storing library material. It is also a place for primary and secondary school students to spend their free time in a diverse and efficient way. Reading is considered the most effective means for learning and for orienting oneself in life. This paper presents two practical examples of creating a pleasant and festive holiday spirit in a school library with just a touch of creativity, thus indirectly and unobtrusively inviting adolescents to read.

Keywords

school library, reading, encouraging reading, secondary school students

1 UVOD

Šolska knjižnica kot učno in informacijsko središče vsake šole je danes postala mnogo več kot le prostor za hranjenje knjižničnega gradiva. Poleg tega, da zagotavlja podporo šolskemu vgojno-izobraževalnemu procesu posamezne ustanove, je tudi prostor za raznoliko in učinkovito preživljanje prostega časa učencev in dijakov. Tako vse bolj prevzema identiteto središčnosti šole. Vendar pa, kljub široki paleti strokovnih in pedagoških dejavnosti sodobne šolske knjižnice, ostaja glavna knjižničarjeva skrb in odgovornost promocija branja.

Branje namreč ostaja najučinkovitejše sredstvo za učenje in orientacijo v življenju. Tega se tisti, ki pri mladih spodbujamo branje, zagotovo zavedamo, meni Mojca Honzak. Toda /.../ težko je »tekmovati« z novodobnimi mediji – najprej televizijo, nato računalniki in sedaj pametnimi mobilniki. /.../ Le kako prepričati mladostnika, da bi bral? Večna naloga odraslih bralcev ostaja, da pri mladih na tak ali drugačen način spodbujamo branje. (Honzak, 2015, str. 259)

2 BRANJE IN MOTIVACIJA

Branje kot proces dekodiranja črk, števil, znakov je v 21. stoletju postalo nujno izhodišče za enakovredno in funkcionalno sobivanje vseh posameznikov.

Šolske knjižnice so s svojimi prostori, opremo, nabavno politiko, postavitvijo gradiva in strokovno usposobljenim osebjem pomemben motivacijski dejavnik, z različnimi dejavnostmi pa uporabnike spodbujajo k obiskovanju knjižnice in posredno tudi k branju. Namen srednje šole, zlasti gimnazije, je vzgojiti zahtevnejšega bralca. Bralec pa se sam, brez vzpodbude ne razvija v zahtevnejšega bralca. Če ostane pri manj kakovostni literaturi, ne bo nikoli razvil potrebe po kakovostnem branju in branju zahtevnejših besedil. Zato mora knjižnica skrbeti za kakovosten izbor literature in ponuditi uporabniku tudi zahtevnejša besedila (Fekonja, 2004).

Ker se v šolski knjižnici motivacija za strokovno branje že tesno prepleta s samim izobraževalnim procesom, pa se moramo

motivaciji za leposlovno branje, kot ugotavlja Fekonja (2004), bistveno bolj posvečati, gojiti vzpodbude in iskati vedno nove ideje.

S tem ko otroku in mladostniku pomagamo, da se razvije v strastnega bralca, ga socialno, čustveno in tudi umsko bogatimo. Tako je lahko uspešen v šoli in v življenju, to pa je dar za vse življenje (Newman, 2017).

3 OD IDEJE DO REALIZACIJE

Da bi bil prednovoletni čas še posebej čaroben v knjižnici Gimnazije Poljane, smo vsakega decembra v preteklih šolskih letih pripravili »praznično ponudbo«, s katero smo želeli vse obiskovalce nagovoriti na različne načine in jih tako povabiti v knjižnico ter jih prepustiti njenemu prazničnemu vzdušju in počitniškemu izboru knjig. V nadaljevanju na kratko predstavljam dve takšni ideji oziroma primera spodbujanja branja v praznični knjižnici, predvsem kot zanimivost ali pa morda komu v navdih.

3.1 Zgodbe iz praznične hiške

Iz vozička za knjige lahko nastane praznična hiška knjig: za izdelavo sem uporabila kartone, barvice in malo iznajdljivosti. Stranici hiške sta narejeni iz odpadnih škatel, povezuje pa ju streha, izdelana iz rdečega fotokartona. Pri ustvarjanju je sodelovala tudi dijakinja, ki je spretno porisala in okrasila sprednjo stran hiške z božično-novoletnimi elementi.

Slika 1: Voziček za knjige

Slika 2: Praznična hiška knjig

Slika 4: Klop

Slika 5: Božičkove sani

Slika 3: Dijakinja pri izbiranju knjig

Slika 6: Dijakinji pri izbiranju knjig

3.2 Knjižna presenečenja na božičkovih saneh

Zelo enostavno pa lahko sami izdelamo tudi pravljичne božičkove sani. Za osnovo sem izbrala klop iz knjižnice in jo oblepila z rdečim kartonom, tako je bila začasno spremenjena v božičkove sani, na katere smo naložili knjige za počitniško branje.

V obeh prikazanih primerih je bilo poskrbeljeno za nabor raznolikega počitniškega gradiva tako v slovenskem jeziku kot tudi v tujih jezikih, od lahkotnejše do zahtevnejše literature, niso manjkale pravljice, potopisi, poezija, stripi

in kratka esejistika. Praznična ponudba knjig pa je bila namenja prav vsem, od dijakov do vseh zaposlenih na šoli.

SKLEP

Prikazani način spodbujanja branja, torej posreden in nevsiljiv, se mi zdi koristen in učinkovit, še posebej kadar nagovarjamo široko in raznoliko občinstvo, nanašajoč se na bralske izkušnje, saj na eni strani mladim

zavzetim bralcem z naborom tako raznolikega kupa knjig olajšamo izbiro, mnoge med njimi pa na igriv način povabimo k branju. Kar pa je lahko za marsikaterega mladostnika močan motivacijski učinek.

Poslanstvo šolskega knjižničarja je različno obsežno. Naše delo lahko zajema ogromno ali zelo malo področij. Vsak knjižničar si sam ustvarja svoj način dela. Najlepša stran našega poklica pa je ta, da nam dovoljuje ustvar-

jalnost, ugotavlja Gržina (2011, str. 116). Iz ustvarjalnosti pa se porajajo najrazličnejše zgodbe, ki gradijo in oblikujejo tako medosebne odnose kot mladostnike na poti do odraslih bralcev.

Ne nazadnje pa velja poudariti, da ne glede na leta tako odraščajoči mladini kot tudi odraslim še kako prija občasno zateči se v zavetje pravljčnosti. ●

Viri

Fekonja, R. (2004). Branje in pismenost: vloga šolske knjižnice pri spodbujanju branja. Šolska knjižnica, let. 14, št. 3, str. 132–138.

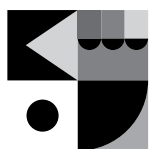
Gržina Cergolj, M. (2011). E-pismenost v šolski knjižnici. Šolska knjižnica, let. 21 (2/3), str. 111–117.

Honzak, M. (2015). Za potovanje v svet tisoč in ene noči skupaj z mladimi bralci. V: *Tisoč in ena noč* (str. 259–260). Ljubljana: Mladinska knjiga.

Newman, N. (2017). *Vzgajanje stratstnih bralcev: 5 preprostih korakov do uspeha v šoli in življenju*. Maribor: Hiša knjig, Založba KMŠ.

IRENA BRILEJ, univ. dipl. bibliotekarka in prof. soc., knjižničarka na Gimnaziji Poljane
Naslov: Gimnazija Poljane, Strossmayerjeva ulica 1, 1000 Ljubljana
E-naslov: irena.brilej@gimnazija-poljane.com

**Kulturni
bazar**

2018

5. aprila 2018

v Cankarjevem domu v Ljubljani

DVORANA M1

9.00–10.00

BEREMO SKUPAJ, POGOVOR O SPODBUJANJU BRALNE KULTURE IN MEDGENERACIJSKEM BRANJU

Sodelujejo: mag. Savina Zwitter, predsednica Bralnega društva Slovenije; dr. Dragica Haramija, predsednica Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS; Damjana Mustar, Mestna knjižnica Kranj; dr. Sabina Fras Popovič, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije

Sogovornice bodo spregovorile o pomenu bralne kulture in predstavile pobudo Bralnega društva Slovenije za vseslovensko bralno kampanjo Beremo skupaj, ki bo skušala povezati različne ustanove na področju branja, bralne kulture in zagotavljanja kakovostnega življenja pri vseh generacijah. Poudarile bodo pomen večgeneracijskega in medgeneracijskega branja ter tudi to, da imamo pri nas pri spodbujanju branja in pripovedovanja že dolgoletno tradicijo. Bralno društvo Slovenije bo predstavilo tudi program nacionalnega strokovnega posveta Beremo skupaj, ki ga pripravlja 10. septembra 2018 v sodelovanju s številnimi ustanovami s področja bralne kulture.